

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Dispvatio LX. De Filiatione Christi in ordine ad Deum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

DISPUTATIO SEXAGESIMA.

De Filiatione Christi in ordine ad Deum.

SVPPONIMVS hic contra Arrianos, Christum quatenus est Verbum Patris, esse Filium Dei naturalem, ab eodem ab aeterno genitum, ejusdem cum illo natura & substantia: unde per communicationem idiomatum, certum etiam est, Christum hominem esse Filium Dei naturalem, juxta illud prima Ioannis cap. 5. Scimus quoniam Filius Dei venit, & dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum, & simus in vero Filio ejus. Hic est verus Deus: quod etiam ex aliis Scriptura locis aperte deducitur.

SECTIO PRIMA.

An Christus ut homo sit Filius Dei adoptivus.

I. Dixit Elipandus Christum fuisse Filium Dei adoptivum.

ELIPANDUS Archiepiscopus Tolletanus, sicut Christum, ut supra vidimus, purum servum, ita Filium adoptivum esse affirmabat: contra quem cum sequacibus hac etiam in parte scribit Adrianus Papa, & Concilium Francofordiense verbis supra relatis. Hanc nihilominus sententiam tenet Durandus, & inclinare in eam videntur nonnulli ex Scotistis; dicunt enim probabile esse Christum fuisse filium adoptivum: licet in modo sententiam suam explicandi dissentiant.

II. Admitti nullo modo potest, Christum esse Filium adoptivum.

Dicimus tamen cum sancto Thoma quaest. 23. artic. 4. P. Suarez Disput. 49. sect. 1. Vasquez Disp. 6. & omnibus communiter, nullam rationem posse Christum vocari Filium adoptivum, quantumcumque addatur, etiam in quantum homo. Ratio est, quia esse adoptivum, est esse quoad naturam extraneum a substantia adoptantis, & solo affectu ei unitum ad participationem in bonis. Hoc desumitur ex Concilio Arausicano circa finem, ubi sic habet: *Quid est adoptio, nisi Charitatis copulatio, qua Pater adoptione sibi copulat Filium, quem proprium non habet:* & in libro Sacrosyllabo, qui ponitur in Concilio Francofordiensi, sic habetur: *Porro adoptivus dici non potest, nisi is, qui alienus est ab eo a quo dicitur adoptivus.* Cum ergo Christus non sit alienus a Deo, sed per intimam unionem ei conjunctus non potest dici Filius adoptivus, quae vox necessario importat negationem conjunctionis substantialis cum adoptante. Unde in eodem libro dicit Concilium Francofordiense: *Carnem ineffabiliter ex Virgine assumpsit, non adoptavit.*

Quisquis est adoptivus, alienus esse debet & extraneus in natura ab adoptante.

Hae ergo duae propositiones videntur a Concilio damnatae: *Christus homo est Filius adoptivus Dei; Christus ut homo non est Filius naturalis Dei:* Elipandus enim, Foelix, & alii illorum sequaces a Concilio non negabant Christum esse Filium naturalem Dei, sed dicebant hoc ipsi competere ut Deo, nullo modo homini; sub hac enim conditione dicebant ipsum esse Filium adoptivum: quae aperte ostendunt hos haereticos fuisse in re Nestorianos, & Christum divisisse in duas personas, creatam & increatam, dum in eo constituebant duos filios, naturalem, qui ipsi competit ut Deo, & adoptivum, qui eidem tribuatur ut homini, licet utrum Concilium hanc propositionem damnaverit, *Christus in quantum homo est Filius adoptivus;* lis sit inter Auctores, Suarez negat, affirmat Vasquez, uterque convenit eam propositionem esse falsam.

III. Duae circa rem hanc propositiones a Concilio damnatae.

Dices: Christus ut homo habet gratiam habitalem; hujus autem effectus formalis est reddere Filium adoptivum, ergo dici poterit Christus ut homo Filius adoptivus, saltem secundum quid, qui modus loquendi reperitur apud nonnullos Catholicos. Respondetur: quamvis hi Catholici in longè alio sensu loquantur, quam Haeretici, qui Christum ut hominem filium adoptivum dicebant, distinguendo in eo personas, quod non faciunt Catholicos, sed solum ratione gratiae habitualis: Respondeo inquam, nec ratione hujus dici posse Filium adoptivum, cum Concilium ad adoptionem requirat, ut sit persona omnino extranea quae adoptatur, quod, cum humanitas vera & substantiali nexu unitatur Divinitati, affirmari de Christo non potest. Gratia ergo habitualis sola non tribuit denominationem Filii Dei adoptivi, sed ulterius requiritur ut sit negatio verae & realis conjunctionis cum Deo, quod in Christo reperiri non potuit, ut constat.

IV. Obis. Christus habuit gratiam habitalem, haec autem denominat Filium adoptivum.

Dices

V. Obje. Humanitas secundum se est Deo extranea, ergo per assumptionem adoptatur.

Dices secundò: Humanitas Christi secundum se sumpta est Deo extranea, cui proinde, quòd unita sit Verbo, magna facta est gratia, ergo ex affectu assumpta est, ergo habet conceptum adoptionis. Negatur consequentia: licet enim in hoc facta sit humanitati gratia, quòd Verbo unita fuerit, hoc tamen non sufficit ad conceptum adoptionis, sed ulterius requiritur, ut etiam post assumptionem adhuc maneat extranea, quòd hic non contingit. Unde quamvis ex affectu & amore erga ipsam contulerit in eam Deus hoc beneficium, cum tamen ex hoc amore effecta sit Deo non extranea, tollitur ipso facto conceptus adoptionis. Quòd si in quibusdam legibus dicitur, posse nepotem adoptari ab avo, à quo tamen non est extraneus: Ratio hujus est, quia non in ita arcto gradu conjungitur Nepos Avo in ordine ad fruendum bonis, ac conjungitur per adoptionem ratione constitutionis legum, quæ hæc invertunt pro libito, humanitas verò arctissimè per verum & substantialem nexum conjungitur Deo, & quo arctior reperiri non potest, præter identitatem.

VI. Obje. Nonnulli ex sanctis Patribus asserere videntur Christum fuisse Filium Dei adoptivum.

Restat solùm difficultas circa mentem quorundam ex Patribus, qui Christo subinde adoptionem tribuere videntur, sanctus enim Irenæus lib. 3. adversus hæreses, cap. 21. ait per adoptionem illum factum esse filium Dei: idem docet Marius Victorinus, quos duos fatetur Vasquez Disp. 89. c. 15. esse in hac sententia: alii tamen cum Suario Sect. 2. sicut S. Irenæum loqui, non de adoptione Christi, sed de nostrâ per Christum. De Victorino minus dicunt laborandum aliqui, cujus non tanta in hac re est auctoritas, cum Rhetor fuerit, non Theologus. Ambigua etiam est mens sancti Hilarii adducti à S. Thoma hic, quæst. 23. art. 4. in argumento, *Sed contra*, qui de Christo sic loquitur, *ita potestatis dignitas non amittitur, dum carnis humanitas adoptatur: quem S. Thomas, S. Bonaventura, & alii Scholastici impropriè hac in parte locutum asserunt. Vasquez verò ait locum mendosum esse, & in quibusdam libris inveniri, Carnis humanitas adoratur, non adoptatur.*

SECTIO SECUNDA.

Quo sensu Christus ut homo sit Filius Dei naturalis.

I. Obje. Christus ut homo est per communicationem idiomatum Filius Dei naturalis.

Dico primò: Christus ut homo, seu Verbum, etiam ut subsistens in naturâ humanâ, & per communicationem idiomatum est Filius Dei naturalis. De hac conclusione non videtur dubium; sicut enim dicitur, *Hic homo creavit celos, produxit Spiritum Sanctum, &c.* ita quidni dici poterit, *Hic homo est Filius Dei naturalis.* Hoc fortasse, & nihil aliud vult Adrianus & Concilium Francofordiense, dum definiunt Christum secundum humanitatem, seu ut hominem, esse Filium Dei naturalem, nempe Verbum, etiam ut in humanitate, esse Filium Dei naturalem, nec per unionem ad carnem dignitatem illam amisit.

II. Declaratur ulterius quæ hæc in re sit sententia Concilii Francofordiense.

Quòd autem hæc sit mens Concilii, probatur, adducens enim locum illum Sancti Pauli ad Romanos 9. *Ex quibus Christus secundum carnem, qui est super omnia Deus benedictus in sæcula: ibi loquens de Christo secundum carnem, Apostolus*

dicit eum esse Deum, ex quo infert Concilium, si verus Deus, etiam est verus filius, & si verus filius, nequaquam adoptivus, ergo non aliud vult Concilium, quàm Christum secundum carnem esse filium eo sensu, quo ab Apostolo vocatur verus Deus, eum itaque hic homo sit Deus per communicationem idiomatum, eodem etiam modo erit filius Dei naturalis. Postea afferens Concilium auctoritates Patrum sic ait: *Hæc testimonia ideo posuimus, ut cognoscatis Deum ac Dominum nostrum JESUM CHRISTUM in utraque naturâ esse & unigenitum & primogenitum non adoptivum, sed magnum Deum.* Vult ergo Concilium in utraque naturâ esse Christum filium naturalem, sed eo tantum modo, quo in utraque natura est magnus Deus, nempe specificativè, ut scilicet is, qui est in utraque naturâ, sit magnus Deus, & filius naturalis.

Christus, inquit Concilium, in utraque naturâ est & unigenitus & primogenitus.

Dices primò: Si Pontifex & Concilium solùm definiant Christum ut suppositum humanæ naturæ esse filium Dei naturalem, ita ut idem sit suppositum humanæ & divinæ naturæ, non condemnassent nisi hæresim Nestorii, Elipandus autem Nestorianus non fuit. Respondetur tamen hoc definire Pontificem, & nihil aliud: ad illud de Elipando, dico illum verè Nestorianum fuisse, nam in Epistola synodali dicitur hæc hæresis olim cum Nestorio damnata, deinde Elipando obijciunt Patres, quòd cum aliis hereticis dixisset anathema, Nestorium tamen omisisset, quòd indicium erat Elipandum cum Nestorio conspirasse: ad cujus etiam confirmationem facit quòd in libro sacrosyllabo in hoc Concilio recitato vocetur hæresis veteriosa, & olim penitus detruncata.

III. Obje. Ergo solùm damnat Concilium hæresim Nestorii, Elipandus autem non erat Nestorianus.

Dices secundò: Pontificem asserere Christum, non secundum divinitatem solùm, sed etiam humanitatem esse Filium Dei naturalem. Respondetur non aliud his verbis velle Pontificem, quàm suppositum illud, etiam ut in naturâ humanâ, seu hunc hominem esse Filium naturalem Dei, neque ex unione ad humanitatem dignitate illâ excidisse, neque hunc hominem esse purum hominem. Cum ergo Pontifex affirmat Christum secundum humanitatem esse Filium Dei naturalem, non aliud vult, quàm eum non solùm ut Deus est, sed ut subsistit in humanâ naturâ esse Filium Dei, nec per Incarnationem factum esse à Deo extraneum.

IV. Declaratur quid vult Concilium, dum ait Christum, non secundum divinitatem, sed etiam humanitatem fuisse Filium Dei naturalem.

Dico secundò: Christus non eo sensu est ut homo filius Dei naturalis nempe filiatione increatâ humanitatem per unionem hypostaticam afficiente: est contra Suarez hic, Disput. 49. sect. 1. & 2. Vasquez Disp. 89. cap. 4. & alios: tenere tamen videtur Valentia quæst. 33. p. 1. Lugo Disp. 31. sect. 3. & Scotistæ communiter. Ratio deducitur primò ex definitione filii naturalis, qui censetur is, qui per naturalem generationem à Patre procedit, generatio autem juxta Philosophum est *origo viventis à vivente, ut à principio conjuncto in similitudinem nature*, per unionem autem hypostaticam non accipit humanitas naturam divinam per veram generationem, & consequenter Christus quâ homo hoc sensu non est filius Dei naturalis. Quòd si quis dicat non esse filiationem hanc propriissimam illam, sed aliam inferioris ordinis: Contra est, Patres enim de Filiatione propriâ loquuntur, novam autem inducere est philosophari pro libito. Confirmatur: Patres Filium in divinis consubstantialem Patri esse probant ex eo quòd in Scripturis dicitur

V. Christus tamen non est ut homo Filius Dei naturalis, Filiationis increatâ humanitatem afficiente.

Filius

Filius Dei: quæ tamen ratio nil concluderet, si per unionem præcisè accipere aliquid posset veram rationem filii naturalis.

VI. Secundò probatur: quia in contrariâ sententiâ sequeretur Christum quâ hominem esse filium naturalem totius Trinitatis, atque adeo Spiritus Sancti & sui: quod licet admittant Suarez & Valquez, est tamen expressè contra Patres, & in primis contra S. Augustinum l. 2. de Trinitate, cap. 10. ubi ait vocem illam calitus delapsam, *Hic est Filius meus dilectus*, &c. ad solum Patrem esse referendam, alioqui sequeretur, inquit, Christum esse Filium Spiritus Sancti, aut suum. Idem docet Concilium Toletanum undecimum, ubi dicunt Patres, Christum *JESUM* nullo modo Spiritus Sancti filium credi, vel intelligi posse, idque non solum per generationem æternam, sed nec generatione conceptionis ex Virgine.

VII. Dico tertio: Si Pater aut Spiritus Sanctus assumeret naturam humanam, non esset homo ille filius Dei naturalis: ita Auctores pro priori conclusione citati. Ratio est: quia homo in hoc casu non procederet à Deo per veram & realem generationem naturalem ex substantiâ ipsius generantis. In hoc tamen casu dici posset homo ille Pater Verbi æterni, vel Spiritus Sanctus, sicut juxta sanctum Thomam deus posset Deus.

Objicitur primò: Si Pater assumeret naturam humanam, homo ille non esset Filius adoptivus, ergo naturalis. Negatur consequentia: esto enim ob unionem ad Verbum, longè altiorem titulum habeat ad gloriam & bona Dei participanda, quàm nos per gratiam habitualement, non tamen propterea sequitur esse Filium naturalem, adoptivus autem esse non potest, cum non sit persona extranea: sicut si Angelus assumeret naturam humanam, communicando illi suam personalitatem, homo ille non esset filius naturalis Angeli. Ad filiationem ergo naturalem requiritur ut habeat naturam alterius, non quomodocumque sibi communicatam, sed ita ut accipiat naturam per veram generationem, vel ipsius naturæ, vel saltem suppositi ex substantia generantis.

IX. Objicitur secundò: Humanitas per unionem ad Verbum habet verum jus ad bona Dei, & vitam æternam, ergo, est hæres, ergo Christus ut homo reduplicando ipsam humanitatem est Filius Dei naturalis. Respondetur non quodvis jus ad bona Dei constituere Filium vel adopti-

vum vel naturalem; licet enim arguat Apostolus, est Filius, ergo hæres, non tamen è contra: sic enim Spiritus Sanctus esset Filius Dei, cum habeat jus essentialè ad bona Dei.

Nec propterea gratia habitualis reddit nos filios, quia dat jus ad gloriam, sed quia dat jus illud peculiari modo, nempe per adoptionem, quæ est assumptio personæ extraneæ ad curam paternam, & hæreditatem, sicut si esset filius, quemadmodum filiatio naturalis est illa, quæ fundatur in verâ & propriâ generatione naturali; jus autem quod ex unionem merè consistit, licet perfectius sit jure resultante ex adoptione, imò & fortasse filiatione naturali inter Patrem creatum & Filium, non tamen constituit filiationem. Unde nec omnis sanctitas est filiatio, ut de gratiâ habituali constat in Christo, sed ut sit filiatio adoptiva, dari debet personæ extraneæ, ut sit naturalis, per veram & propriam generationem conferatur necesse est. Filiatio itaque adoptiva non univoce, sed analogicè convenit cum naturali, quatenus est quædam illius imitatio.

Objicitur tertio: Adrianum in sua Epistola referre vocem illam: *Hic est Filius meus dilectus*, in quo mihi bene complacuit; ad totam Trinitatem: tota enim, inquit, Trinitas in homine Christo complacuit. Respondetur, cum sanctus Augustinus, Hilarius, Cyrillus, Cyprianus, ac Patres communiter, & Concilium primum Toletanum verba illa referant ad solum Patrem, incredibile est Adrianum his omnibus contraire voluisse, & toti Trinitati adscribere, imò expressè ait Pontifex illam fuisse solius Patris. Verum est quidem, Adrianum verbum illud *complacuit*, ad totam Trinitatem referre, non quòd tota Trinitas illud dixerit, sed quòd Pater dixerit, ex eo quòd omnes Personæ in Christo homine complacere sibi etiam in eodem complacuisse.

Rationem verò hujus optimè reddit Lugo, quia quodcumque sermo est in Scripturâ sacrâ de amore Patris æterni in Filium æternum, intelligendum est de amore notionali, nempe quo producunt Spiritum Sanctum, unde Spiritus Sanctus non solet dici amare Filium: quando ergo dicitur omnes tres Personas complacuisse in Filio, verosimile est sermonem esse de Christo ut homine, seu de amore terminato ad humanam ipsius naturam: per quod tamen non aliud intendit Pontifex, quàm hominem illum, in quo complacere, verè fuisse Filium Dei.

Christus hæc etiam modo est Filius Dei naturalis.

X. Gratia habitualis quo pacto reddat nos filios.

XI. Obi. Adrianum Papam verba illa, *Hic est Filius meus dilectus*, &c. referre ad totam Trinitatem.

XII. Sermo in Scripturâ ut plurimè est de amore notionali Patris in Filium æternum.

